

законодавство Словенії гарантує працівникам пенсійного віку низку пільг: вони мають право на подовжену відпустку та не можуть залучатись до надурочних робіт. В інших країнах вони звільняються від випробування.

Відкритим лишається питання щодо строкових відносин. Кодифіковані акти багатьох країн ЄС містять окремі розділи, присвячені нетиповим трудовим відносинам (аутсорсинг, телеробота, строкові договори, поділ роботи). Таким чином, напрошується висновок про необхідність подібних структурних елементів у вітчизняному Кодексі. Однак деякі дослідники навпаки вважають, що вирішення проблем правозастосування лежить у площині «виключення зайвого» та усунення зайвих обмежень, а не розширення нормативного матеріалу. Виключити усі норми, що суперечать принципу рівності пропонує Є. А. Суботін.

На останок слід зазначити, що прийняття нового Трудового кодексу не усуває проблеми, що виникають при застосуванні принципу єдності та диференціації трудового законодавства. Деякі з підстав для диференціації є досить спірними. Наприклад, в залежності від статусу роботодавця (чи є він фізичною особою підприємцем або малим

підприємством) або від професійної галузі (науковці, артисти, журналісти). Зарегульованість та надмір нормативного матеріалу при переважанні позитивістського підходу та відсутності загальних принципів все одно вестиме до прогалин. Адже відсутність прямої норми сприймається як недопрацювання законодавця. Насправді, прогалини мають заповнюватись сторонами соціального партнерства. Соціальний діалог має сприяти належній диференціації регулювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Коляда Т. А.* Поняття диференціації правового регулювання праці // *Право і Безпека*. 2003. Т. 2, № 3. С. 93–97. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2003_2_3_26
2. *Ярошенко О. М.* Теоретичні та практичні проблеми джерел трудового права України : монографія. Харків : Видавець Вапнярчук Н.М., 2006. 456 с.
3. *Green Paper Modernising labour law to meet the challenges of the 21st century* / COM/2006/0708 final. 2007. URL : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52006DC0708> (дата звернення: 21.06.2017)

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ КОНТРОЛЬНИХ ФУНКЦІЙ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ: РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY FOR OFFENSE OF CONTROL FUNCTIONS OF TAX BODIES: DEVELOPMENT OF LEGAL REGULATION AND PROBLEM QUESTIONS

В. ІЩЕНКО

*викладач, Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Ishchenko V.

Відповідно до ч. 2 ст. 3 Конституції України права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість

діяльності держави, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Оскільки в ч. 1 ст. 67

Конституції України закріплено обов'язок кожного сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом, забезпечення контрольних функцій податкових органів (в т.ч. засобами адміністративної відповідальності) має досить важливе значення, що обумовлює актуальність теми даного дослідження.

З початку 90-х рр. XX ст. права органів державної податкової служби (нині – органів доходів і зборів) були закріплені в ст. 11 Закону України «Про державну податкову службу в Україні» від 4 грудня 1990 р., що діяв до 2012 р. Цей же закон встановлював і адміністративну відповідальність за невиконання певних законних вимог посадових осіб органів державної податкової служби, перелічених у п. 5–8 ч. 1 ст. 11 Закону «Про державну податкову службу в Україні» (абз. 3 п. 11 ч. 1 ст. 11 цього Закону). 3 16 лютого 2005 р. на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення правового захисту громадян та запровадження механізмів реалізації конституційних прав громадян на підприємницьку діяльність, особисту недоторканність, безпеку, повагу до гідності особи, правову допомогу, захист)» від 12 січня 2005 р. ці норми було в основному перенесено до КУпАП у вигляді ст. 163³.

До речі, до 16 лютого 2005 р. попередня редакція абз. 6 п. 11 ч. 1 ст. 11 Закону «Про державну податкову службу в Україні» містила ще один склад адміністративного правопорушення проти прав органів державної податкової служби, який передбачав, що громадянам, які займаються підприємницькою діяльністю, винних у протидіях посадовим особам органів державної податкової служби, зокрема у недопущенні їх до приміщень, які використовуються для здійснення підприємницької діяльності та одержання доходів, але оскільки Законом № 2322-IV відповідне діяння зі ст. 11 Закону «Про державну податкову службу в Україні» було виключено (на нашу думку, через те, що воно обмежувало конституційні права громадян), а до КУпАП не включено, то нині

адміністративна відповідальність за нього не передбачена.

На даний час ст. 163³ КУпАП «Невиконання законних вимог посадових осіб органів доходів і зборів» передбачає адміністративну відповідальність невиконання керівниками та іншими посадовими особами підприємств, установ, організацій, включаючи установи Національного банку України, комерційні банки та інші фінансово-кредитні установи, законних вимог посадових осіб органів доходів і зборів, перелічених у підп. 20.1.3, 20.1.24, 20.1.30, 20.1.31 п. 20.1 ст. 20 Податкового кодексу України (далі – ПК України).

3 11 серпня 2013 р. на підставі Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 4 липня 2013 р. ст. 20 ПК України діє у новій редакції, в якій зміст підп. 20.1.3, 20.1.24, 20.1.30, 20.1.31 п. 20.1 жодним чином не відповідає підпунктам з цими ж номерами, за порушення вимог яких була запроваджена адміністративна відповідальність ст. 163³ КУпАП (заміна в диспозиції бланкетних норм Закону «Про державну податкову службу в Україні» на норми ПК України була здійснена Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих норм Податкового кодексу України» від 7 липня 2011 р. № 3609-VI). При цьому жодних змін до диспозиції ст. 163³ КУпАП законами № 404-VII та № 406-VII чомусь внесено не було. У цьому зв'язку найбільший подив викликає те, що в чинній редакції підп. 20.1.30 та 20.1.31 п. 20.1 ст. 20 ПК України стосуються права органів доходів і зборів на звернення до суду з позовами.

У цьому зв'язку виникають закономірні запитання:

1. Яке відношення ці права мають до невиконання керівниками та іншими посадовими особами законних вимог посадових осіб органів доходів і зборів?

2. Хто і за що нестиме адміністративну відповідальність в цих випадках?

При порівняльному аналізі ст. 20 ПК України в первинній редакції та в редакції Закону від 4 липня 2013 р. стає очевидним, що підп. 20.1.3, 20.1.24, 20.1.30, 20.1.31 п. 20.1 в первинній редакції ст. 20 ПК України відповідають підп. 20.1.5, 20.1.15, 20.1.20 та частково підп. 20.1.21 п. 20.1 ст. 20 ПК України в редакції Закону від 4 липня 2013 р. При цьому незрозуміло, чому законодавець, змінивши нумерацію підпунктів в ст. 20 ПК України, не вніс відповідні уточнення до диспозиції ст. 1633 КУпАП?

Тому з метою усунення описаних вище неузгодженостей необхідно в ч. 1 ст. 163³ КУпАП цифри «20.1.3, 20.1.24, 20.1.30, 20.1.31» замінити цифрами «20.1.5, 20.1.15, 20.1.20, 20.1.21».

3 18 січня 2012 р. на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедур припинення юридичних осіб та підприємницької діяльності фізичних осіб – підприємців за їх рішенням» від 4 травня 2011 р. в ч. 5–9 ст. 1666 КУпАП «Порушення порядку припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця» було встановлену адміністративну відповідальність за 3 нові склади правопорушень проти контрольних функцій податкових органів:

1. Неподання, несвоєчасне подання або подання не в повному обсязі на вимогу органів доходів і зборів або Пенсійного фонду України для проведення позапланових перевірок первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, податкової звітності та інших документів, що пов'язані з обчисленням і сплатою податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, інших сум, що пов'язані із такими зобов'язаннями, дотриманням вимог іншого законодавства, контроль за яким покладено на зазначені органи та фонди, несвоєчасне, неповне або

з порушенням встановленого порядку проведення на вимогу органу доходів і зборів інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей та коштів під час припинення юридичної особи.

2. Безпідставне заперечення органів доходів і зборів, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування проти проведення державної реєстрації припинення юридичної особи.

3. Невведення або несвоєчасне проведення органами доходів і зборів, фондів соціального страхування та Пенсійного фонду України перевірок, пов'язаних з припиненням юридичної особи, та ненадання або несвоєчасне надання відповідних довідок про відсутність заборгованості із сплати податків, зборів або єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування, контроль за справлянням яких здійснюють органи доходів і зборів, фонди соціального страхування та Пенсійний фонд України.

До числа адміністративних правопорушень проти контрольних функцій податкових органів з 11 серпня 2013 р. на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 4 липня 2013 р. належить також і ст. 18823 «Перешкоджання уповноваженим особам органів доходів і зборів, Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування у проведенні перевірок» КУпАП, яка в чинній редакції встановлює адміністративну відповідальність за вчинення дій, що перешкоджають уповноваженим особам органів доходів і зборів у проведенні перевірок, пов'язаних з нарахуванням, обчисленням та сплатою єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, уповноваженим особам органів Пенсійного фонду України у проведенні перевірок, пов'язаних з порушеннями законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, поданням відомостей, що використовуються в

реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також вчинення дій, що перешкоджають уповноваженим особам органів Пенсійного фонду України, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонду соціального страхування України у проведенні перевірок щодо використання страхових коштів у випадках, передбачених законом. Зміна цієї статті з включенням до назви та диспозиції органів доходів і зборів була пов'язана з покладенням на ці органи функцій адміністрування

єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Підсумовуючи наведене вище, можна констатувати, що забезпечення контрольних функцій податкових органів засобами адміністративної відповідальності пройшло тривалий еволюційний шлях в адміністративно-деліктному законодавстві України. При цьому відбувалося поступове збільшення в КУпАП кількості складів адміністративних правопорушень проти контрольних функцій податкових органів (станом на червень 2017 р. їх налічується вже 5).

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ КОЛА ПОТЕРПІЛИХ ВІД ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ

THE PROBLEM QUESTIONS OF THE DEFINITION OF THE CIRCLE OF TRESPASSED BECAUSE OF BEING DEPRIVED OF THE RIGHT TO BE DEFENDED

Н. КАРПОВА

*аспірантка, Академія Адвокатури України
(Науковий керівник професор Є. В. Фесенко)*

Karpova N.

Відповідно до ч. 1 ст. 59 Конституції України [1], кожен має право на правову допомогу. За змістом ч. 1 ст. 64 Конституції України конституційне право кожного на правову допомогу у жодному випадку не може бути обмежено. Конституція України закріплює у ч. 2 ст. 63 [1], право на захист підозрюваного, обвинуваченого, підсудного і стверджує у ч. 3 ст. 29 [1] право на користування правовою допомогою захисника у заарештованого та затриманого.

Загальноприйнятим у юридичній науці є принцип прямої дії конституційних норм. Дотримання цього принципу передбачає встановлення більш широкого, ніж є зараз у КК України [2], кола осіб, чие гарантоване Конституцією України право на захист у кримінальному процесі повинно

знаходитися під кримінально-правовою охороною КК України [2].

При аналізі диспозиції ст. 374 КК, яка визначає злочином недопущення чи ненадання своєчасно захисника, чи інше грубе порушення права на захист, стає зрозумілим, що ця стаття присвячена саме охороні конституційного права на захист і встановлений законом порядок забезпечення реалізації цього права при здійсненні правосуддя та діяльності, що сприяє його здійсненню в аспекті надання особі, яка має право на захист, у встановленому законом порядку можливості реалізації її права на захист спеціальними уповноваженими на це відповідно до закону службовими особами – слідчим, прокурором, суддею [3].